

Referat fra møte mellom Direktoratet for naturforvaltning, UL Håpet og UL Freidig, om skogvern på Statsgrunn 19.august 2009 i fylkeshuset kl 13 – 15.30

Til stede: Fylkesmann Svein Ludvigsen, fra UL Håpet: Øyvind Frihetsli tidl. gårdbruker i Dividalen, fra UL Freidig: Monica Rostad leder og gårdbruker i Rostadalen, Petter Karlsen, nestleder og gårdbruker i Rostadalen. Morten Fredheim, skogbruksleder Målselv kommune, Ole K. Andreassen, politiker Målselv kommune, Yngve Hagensen, politiker i Målselv, seksjonssjef Knut Fossum (DN), seniorrådgiver Bård Øyvind Solberg (DN), Andreas Sletten (leder Statskog SF, Troms), Herbjørg Arntsen (rådgiver, Statskog Troms), Martin Ness Troms fylkeskommune, Berit Nergård Nyre landbruksdirektør, Cathrine Henaug fylkesmiljøvernsjef, Ingar Sekkenes informasjonsrådgiver, Christina Wegener overing., Liv Mølster rådgiver.

Fylkesmann Svein Ludvigsen ønsket velkommen. Han refererte konklusjoner fra møtet mellom DN og Arbeidsgruppa for skogvern på Statsgrunn tidligere på dagen før diskusjonen.

Konklusjoner

- **Konklusjon I (tre konklusjoner fra møtet tidligere på dagen med Arbeidsgruppa):**
- Faktagrunnlag. Tall for vernet produktiv skog. Fylkesmannen lager bestilling til DN.
- Utsettelse til september 2010 for oversendelse av høringsutkast for verneplanen til faglig gjennomgang til DN. Dette gir bedre tid til involvering og arbeid. Noen befaringer tas i 2010.
- Økonomisk kompensasjon i forbindelse med kartlegging av lokalbefolkningens bruk: Etter dagens retningslinjer er det ikke mulig å utbetale til privatpersoner. Fylkesmannen har imidlertid forståelse for behovet og vil søke å finne en løsning på dette.
Konklusjon II: Stortingsvedtaket i forbindelse med stortingsmelding nr. 25. 2003 er ramme for arbeidet med skogvernet.
- **Konklusjon III.** Naturmangfoldloven som trådte i kraft 1. juli 2009 gir hjemmel og saksbehandlingsregler. Viktig om områdene kvalifiserer til vern.
- **Konklusjon IV (jf II):** Bakgrunnen for omfanget av skogvernet er Evalueringen i 2002, samt andre spesielle skogtyper som Norge har et internasjonalt ansvar for (som i Troms kan omfatte bekkekløfter og fosserøyksoner i skog).
- **Konklusjon V:** I verneforslag skal det i innledningen redegjøres for hva som er innkjøpt fra staten av privat grunn og hva som er opprinnelig Statsgrunn.
- **Konklusjon VI:** På statsgrunn er ikke makeskifte aktuell oppgjørsform
Kommentar: Ved vern på privat grunn kan grunneier ønske makeskifte som alternativ til pengeerstatning. Statskog kan bidra med areal i slike tilfeller; det må konkret vurderes i hvert enkelt tilfelle.
- **Konklusjon VII:** Svein Ludvigsen sa at det er ikke bare for lokale interesser å lete etter nye områder, ta ut de gamle og løse konflikt slik. Det er et tidsaspekt inne i bildet for å ferdigstille en verneplan på Statlig grunn.

Mål. UL Håpet og UL Freidig hadde bedt om møtet med DN for å klargjøre spørsmål om verneprosessen. Til stede var og Målselv kommune, Arbeidsgruppa for vern av skog på Statsgrunn med Statskog SF, Fylkeskommunen, fylkesmannen og andre fra Fylkesmannen.

- Øyvind Frihetsli (ØF) fra UL Håpet, sa at opprettelse av Arbeidsgruppe var bra, at utsettelse av frist for ferdig høringsutkast er bra og at det er bra dersom laget/ lokalpersoner kan få kompensasjon. Det er viktig for lokale brukere å bli verdsatt som kunnskapsbase. I mange tilfeller har lokale brukere større kontinuitet enn Statskog selv og gode kunnskaper om skogsdrifter. Laget er forberedt på ikke å bli enige om alt,

men ønsker en verdig verneprosess. Etter erfaring fra tidligere verneprosess i sitt område vil laget engasjere seg med ”orkans styrke” i verneplanen for skog på Statsgrunn.

- UL Håpet og UL Freidig påpekte at i følge stortingsmelding nr. 25 skal evalueringsmeldingen (NINA54) legges til grunn for vernearbeidet. NINA 54 har ikke konkrete mål for Troms, men for Nord-Norge. Tallene for vernet areal produktiv skog i de forskjellige vegetasjonssoner i Nord-Norge (Nordland og Troms) må derfor oppdateres.
- Morten Fredheim, Målselv, etterlyste svar på kommunens tidligere ønsker og krav gjennom politisk vedtak i kommunens innspill til planen. Fylkesmannen svarte at vi samler opp innspillene og bearbejder dem i arbeidet videre med høringsutkastet. Kommunen hadde også kommentarer til prosessen, bla lokal medvirkning.
- Yngve Hagensen, Målselv, stilte spørsmål om skogen i Målselv peker seg ut i forhold til annen skog. Svaret er at det delvis er tilfelle. Det er flere trua arter i skogene i Indre Troms, og en del gjenværende gammel furuskog. Hovedrammen er at det er vedtatt et økt skogvern. Hagensen syntes at han ikke hadde vært så godt involvert som kommunepolitiker etter at det 18.juni ble oppnevnt 3 faste representanter i Målselv til arbeidet med verneplanen. Det ble opplyst at Arbeidsgruppemøte med kommunale representanter om områdene i Målselv vil bli holdt etter at befaringene er gjennomført.
- Fredheim stilte spørsmål om lovgrunnlaget. Knut Fossum svarte at fra 1.juli 2009 gjelder den nye Naturmangfoldloven med kapittelet om ”Områdevern” som er en revisjon av naturvernloven. I loven ligger nye saksbehandlingsregler som ligner de gamle. Det er nye regler for erstatning, slik at det nå er samme erstatningsregler for alle verneformer, også landskapsvernområder og nasjonalparker.

UL Håpet og Øyvind Frihetsli (ØF) leste opp punktene i UL Håpet og UL Freidigs felles innspill av 21.mai 2009 til skogverneplanen (dokument nr 35 i saken hos Fylkesmannen):

- ØF: Arealoppdatering på skogareal i vernet område etterlyses. En sammensatt gruppe bør finne fram til tallene for produktiv skog i Troms, i verneforslagene og det som allerede er vernet. Troms Skogselskap bør kunne bidra.
- Knut Fossum: Vernesaken ligger hos Fylkesmannen. Resultatet bør bli til minst mulig ulempe for brukerne og gi mest mulig verdier for miljøet.
- Ludvigsen: Når det gjelder artsmangfoldet kan fylkesmannen knytte til seg nødvendig ekspertise.
- ØF: Målselv kommune stiller sterkt i å oppfylle målsetningen om skogvern. At Målselv har bidratt mye fra før, må være et moment i vurderingen.
- Svein Ludvigsen: Det skal være en faglig begrunnelse for vernet.
- Henaug: Det planlegges å utrede følger av vernet for lokalsamfunnet, for bosetning og næring i Øvre Målselv, fordi det er foreslått mange områder i Målselv. Ø. Frihetsli foreslår at Arbeidsgruppa kommer fram til en form eller begrunnelse for utredningen

av følger vernet får for Dividalen, Rostadalen og Øvre Målselv. Fossum opplyste at verneplanens størrelse ikke utløser en konsekvensutredning etter Plan- og bygningslovens bestemmelser. Men følger av vernet skal utredes for at saken skal være så godt opplyst som mulig.

- Ø. Frihetsli påpekte at selv om ikke denne verneplanens størrelse utløser krav om konsekvensutredning vil arealet som allerede er vernet i Målselv klart gjøre det. Dersom man mange ganger verner områder som ligger like under grensen som utløser konsekvensutredning kan hele kommunen til slutt være vernet uten at en konsekvensutredning er foretatt. Når det gjelder forslaget til Ø. Frihetsli om at arbeidsgruppa skulle utarbeide mandat for konsekvensutredningen oppfattet vi at Svein Ludvigsen samtykket til dette, samt at ungdomslagene skulle være representert i lokal arbeidsgruppe.
- Petter Karlsen sa at det burde vært mer lokal informasjon i en tidlig fase av verneplanarbeidet. Blant annet visste ikke brukerne at arealene ble kartlagt for naturverdier i 2006 og særlig i 2007. Han etterlyste også referater fra arbeidsmøter og befaringer inn på nettsiden. Svaret på det siste er at referatene ikke er godkjent av medlemmene i arbeidsgruppa, men skal ses på i neste arbeidsgruppemøte.

Petter Karlsen sa videre at det fra flere hold har blitt stilt spørsmål om verneprosessen oppfyller naturvernlovens krav til medvirkning fra kommune/fylkeskommune, grunneiere, brukere og berøre: ”Vi vil påpeke at Naturvernloven med rundskriv nr. T-3/99 stiller krav til omfattende medvirkning og informasjon. Arbeidet med verneplanen startet opp allerede når de enkelte områdene ble valgt ut for kartlegging, og det var på dette tidspunktet de informasjons- og medvirkningsrutiner som er beskrevet i Naturvernloven og rundskriv nr. T-3/99 skulle vært igangsatt. Det var på dette tidspunktet muligheten for reell medvirkning i prosessen var størst. Når fylkesmannen melder oppstart av planarbeidet tre år senere er handlingsrommet kraftig redusert, det er blant annet ingen mulighet for å ta inn nye områder selv om disse skulle være bedre egnet for vern. Det synes åpenbart at dersom kommune og berørte hadde blitt tatt med i prosessen på et tidligere tidspunkt ville muligheten for et konstruktivt samarbeid til det beste for miljø og lokalsamfunn vært langt større. Ved at kommunen og lokalkjente fikk være med å påvise de ”urørte” områdene og områder som er viktig for lokal verdiskapning kunne vi blant annet ha unngått den ”historieforskning” som kartleggingsrapportene i dag bærer preg av. Dette ville med stor sannsynlighet ha medført et langt lavere konfliktnivå, færre befaringer og et bedre resultat for miljø og lokalsamfunn. Dersom det fortsatt er tvil om hva vi mener med spørsmålet anbefales det å lese rundskriv T-3/99 om saksbehandlingsregler etter Naturvernloven”.

- Øyvind Frihetsli sa at det er ønskelig å evaluere prosessen med vern av skog på Statens grunn.
- Øyvind Frihetsli (ØF) sa at på grunn av at gårdsbrukene er små i Nord-Norge, betraktes statens grunn som statsallmenning av folket. I noen tilfeller solgte private til staten av økonomiske hensyn. I Målselv ligger mesteparten av Statskogarealet på grunn innkjøpt for ca 100 år siden.

- Knut Fossum understreket at oppdraget var at alt Statskogareal skulle vurderes for naturverdier og eventuelt vern. DN hadde ansvaret for oppfølging av de naturfaglige registreringene.
- ØF: Ved naturfaglig undersøkelse av Rostaåsen er det ikke tatt kontakt med brukerne som er primær kilde til kunnskap om tidligere bruk av områdene.
- Monica Rostad, berørt gårdbruker i Rostaåsen og leder for UL Freidig, uttalte at skogvernet er et urettferdig vern. Derfor arbeider de som berøres av vernet samlet. Rostaåsen står oppført som uberørt, men der er klare spor etter hogster, åkerbruk, tuft etter et gårdsbruk og det finnes bare noen store furuer og lite dødved. (DN opplyste i møtet tidligere på dagen at det er lagt mest vekt på tekniske inngrep som veier og bygninger etc. i begrepet urørthet).
- ØF: Skogsareal – tall. Fylkesmannen skal gi en skriftlig bestilling til DN. Arbeidsgruppa og lokalbefolkning bør kunne gi innspill.
- De allerede verna områdene er ikke undersøkt godt nok, f. eks i Øvre Dividal nasjonalpark Havga og Storskogmoen. Man bør vite hva man har vernet.
- Utveksling av områder. Det er vel ikke automatikk i at alle *** (nasjonalt viktige) områder skal være med i utgangspunktet. For å vurdere områdene kreves skogfolk, på kommune og fylkesnivå, samt primærkilder (lokale brukere av skogen) til klassifisering for vern. Videre registrering og befaringer med lokale representanter.
- Svein Ludvigsen: I område for område skal Arbeidsgruppa inkludert lokale brukere gi råd. Fylkesmannen er gitt ansvar for å konkludere før høringsutkastet sendes til DN.
- ØF: Områder som verner seg sjøl burde vært tatt med. I samråd med lokalbefolkning kunne man finne alternative områder. DN svarte at det er ofte nevnt slike andre områder, men at det sjelden kommer konkrete forslag til hvor disse områdene ligger.
- Kommunen mente at de områdene som ble valgt for registreringer i 2007 ikke var forankret i Statskog og var utsatt for ”Lokalmedvirkningsslipp”. DN ved Bård Øyvind Solberg, sa at i utgangspunktet skulle all statsgrunn undersøkes. I 2005 gjennomgikk DN, FM og Statskog på møte i Tromsø hvilke områder som skulle utpekes for registrering 2006. For 2007 var det ingen felles prosess på hvilke områder som skulle registreres, noen områder var utsatt fra 2006, andre var foreslått av registratorkruppen.
- Øyvind Frihetsli viste til forsker i Lund i Sverige om grunnlaget for vern. Forskeren mente at det var større arts mangfold i skog som ble brukt. Lokalbefolkningen i Dividalen og Rostadalen mener at områdene har vært brukt i generasjoner og er verneverdig på tross av det. De ønsker å kunne bruke områdene fortsatt.
- Andreas Sletten spurte om det er mulig å ta ut områder som det er meldt oppstart på. DN sa at noen områder kan falle ut. 21 områder blir vurdert. Nye områder kan komme inn i en ny prosess. Oppdraget ligger hos Fylkesmannen som har regien i Troms.
- Andreas Sletten mente at lokale brukere burde bli bedre involvert.

- Martin Ness syntes at han selv hadde glidd godt inn i Arbeidsgruppa i prosjektet, gir jevnlig tilbakemelding til Fylkesrådet og ivaretar næringsinteressene. Han understreket at rettssikkerheten er viktig.
- Monica Rostad, fortalte om sin opplevelse av prosessen som nyetabler gårdbruker med kjøttfe i området Rostaåsen. Vernemyndighetene hadde satt restriksjoner på hennes første søknad om beiting i et mindre område av Rostaåsen. Saken ble på mange måter løst for henne ved at et stort område med både hele Rostaåsen og lia bak denne kunne benyttes til beiting og hun skulle få økonomiske tilskudd til inngjerding av mye av dette. Men for henne ble det likevel et problem fordi det var usikkerhet om fremtiden og særlig fordi gjerdet ikke var kommet opp ennå og dyrene hadde for lite beite pr. i dag. I dag ønsket hun inngjerdet et mindre område med deler av Rostaåsen og lia bak. Hun sa at hun også representerte bygda, de sto sammen og ville gå imot vern av skog.

Fylkesmannen avsluttet med at oppdraget og prosessen fortsetter, at verneforslag skal være ferdig september 2010 for oversendelse til faglig gjennomgang i Direktoratet for naturforvaltning.

Referent Liv Mølster 11.09.09 og 24.09.2009